

מסורת הש"ס

^(א) ז"ל פלגים (ג) נוסטרו:ו (ג) (ב)צ"ב קל:ו (ד) (ז) ז"ל אבו ועי' תוס' גיטין ג. ד"ס והאמרי, (ח) גיטין ג. (יג) ועי' תוס' מנחות נ: ד"ה וליטא דלמרי, (י) ז"ל דפלגין, (יז) ז"ל ורי"ה, (יח) גיטין ג.ב),

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומל' שנה מהא דאמר רכס בר איבו אמר רב שנת ואמר לה אמר רבה בר אבהו מקבל מתנה כו"ל ותיבת אמר ר' אבהו אמר רב שנת נמחק: (ב) רש"י ד"ה אלא וכו' ובשור המקבל הוא דמריס:

גליון הש"ס

גמ' חד' בלון שבא חרוב. ב"ק דף עד ע"ב: שם א"ר יוחנן שור הנסקל. כיושעמל פ"ו דב"ק הלכה ח פלגי כה ר"י ור"י:

מוסף רש"י

נמצאו עריה וזומיין. עדי מיתמה שעל ידיהם נזהל לך, מנחתה תצא לחורין. לא קדשת סה ולא קדשת עליו ואין מעולין על נבי' רש"י ולא קדשת כל מועלת בה דעטנות סיה (שם:ו,י). א"י אפשיי בה כל המחוזק בה ובה בה. ונעטן עצמו לא יחור בו שסרי פילק עצמו (רשב"ם ב"ב קע"ח ע"ש).

שיטה מקובצת

אם אשמות הלחין לאחוריהן: פ' לא פליגי ר"מ עליהו דרבנן: פ' נוקפו הכי הכא גלי דעתו דלבו נוקפו מארי חד הוא דאיתמה ליה: פ' תובת הית נמחק: פ' שחומנו עדי דוקא הומו אבל הוכחשו פ' אשמות החותכה לא. תוס': פ' עליה דרימ' אלא היכא כו' עצמו דאמרינן לכו: פ' רבה שור אות א' נמחק: פ' דוכותיה גבי אשם תלוי כגון דהוכרת חותכה וימ' אפילו הוכרה על פי עדים כיון דלא הוכרה הוהיה פלגי רבנן ואמר דירעה עד שיתחבב בעדים ואיכ' הוא דקאמר אבל היכי דאפשייה ע"פ עדים לא, רוצה לומר והכחו דאו דראי לא הוי סמוך עלייהו ודלמא אתו אחריני וזומי' לחו אבל אם הוכחשו ולא הוכרה החותכה אפי' אם הביא ע"פ עדים פלגי רבנן: פ' אלעזר. גליון בס"י בחוב ר"ל אמר וכן גרים רש"י דלי: פ' אמרו לו רבע הוא שור: (א) המחזיק בה. ע"ן בחוס' ובחס' (דף פא ע"א): פ' עי' בחורשין: פ' יאצנו כאשם תלוי: (י) הכי היכי דמי אות ר' נמחק: פ' דפלגי רבה ורב אות א' נמחק: פ' עליה רבה ואחובה משור הנסקל: (ח) שגמרו דינו ונעשת ויולי. גליון והר"ם פי' דפורין מטעם דירעה משמע דמורה לשחוטו משעת גמר דין אסור לשחוטו משעת גמר דין הדגאה דמחיים דוקא דשרי אפילו לר"ת וכן ברש"י: (יח) נמצא נציית לקמאי הוא דברו כמיני עצמו: (יח) הנסקל שהיו רבין שנתדריין בעצורין קרא גבי רובע ונרבע שמיחתו דביי:

אמרינן מספיקא לא אקדשיה: (לאחריוס). שאס יאבד האמר יקריב לחצירו: **מכיו חד** ה"ל לאפיושי. כלומר דהא ידעינן דגלי דעמיה לבנו נוקפו דלא ה"ל לאפרושי אלא חד והוא הפריש מרי: **נאשם סנוי שחומנו עדי**. שאמרו לו שנים אכלת ספק חלב בשוגג והפריש אשם

תלוי על פיהם וצאו עדים אחרים והוימוס ואמרו הלך אותו היום עמנו הייתם לא סמך אעדים דהא יודע בעלמו שלא אכל וסבר מיימינא סהדי ומזומי' להו ויאל אשמו לחולין: אלא **לאו צעדי הומס**. (ג) בשור הנסקל דמודים חכמים לר' מאיר דלוינו יג' נאשם תלוי משום דליכא למימר לבו נוקפו הילוך ילא וירעה צעדר: **ודכוויסי**. הא דפלגי (ו) נאשם תלוי צעדי הומס פליגי דלף על גז דהחמו עדים אמרי רבנן דקדוש הוא לבנו נוקפו: **ולמא שור הנסקל**. דנודע שלא הרג יח' והכי דמי כגון שצא הרגו אותו האיש שאמרו עליו ששור זה הרגו צא לפנינו כרגליו צריא וטלס צהא מודו רבנן דלא הא שור וירעה צעדר: **ודכוויסי** פליגי **נאשם הדוכרה חסיסה**. הנותרת ומנאל ששיא חלב ואותה שאכל היתה שומן צההיא פליגי רבנן ואמרי דקדוש הוא דלמרי' ממוך שלבו נוקפו גמר ומקדישו: **אכל**. גבי עדים דליכא למימר לא נקפו לבו דסבר מיימינא סהדי ומזומי' להו צההיא לא פליגי רבנן: **נפלוטא**. כי היכי דפלגי יח' רבא ורב יהודה לעיל דאמר מודין חכמים נאשם תלוי שהחמו עדי ופלגי עליה יח' רבא ואותציה שור הנסקל ה"נ פליגי רבי יוחנן ור"ל (י):

מנחה קנאו. מנחת סוטה: **נמאלו עדיה וזומין**. אותן שאמרו שנסמרה עס האיש: **לכר עון**. אס אמת אס שקר: **והומו עדי**. ללחר שנגמר דינו ליסקל: **וכה** זו. דהפקר הוא משנגמר דינו: **נרבע שורי**. וגמרו דינו צסקילה על פיהם דודאי מסתמא אפקריה מיניה דסבר עדי אמת הן הילכך הפקר הוא: **וערני ואויבי עדים**. להיוסם: **עיר הגדחם** כו'. ואף על גז דכל חד ומד ידע שלא חטא ואיכא למימר ממוניה הוא ולא אפקריה ותיצמא דרבא: **אחריני חטאו**. ואמרי' צחלק (סנהדרין דף ק"א): **לדיקים שבעיר הגדתה יוצאין ממנה ערומין וממונס אכד: ואמר הלא מקבל: כל המחזיק כה וכה**. דהפקר היא: **מקבל מסנה**. שטר מתנת קרקע שאמר המקבל לאחר שצא שטר המתנה לידו: ה"ג **כנטל מנוטלת אי אפשי כה לא אמר כלום כנטלה היא אינה מסנה דכריו קיימין ה"ג לה כהשולט גט י**. וטעמא מפריש התם משום דתצטל מנוטלת אי אפשי כה להבא משמע והוא ככר קבלה לפיכך לא אמר כלום ואס יס עליו

צעל חוב גובה אותה הימנו. ומהא ליכא לאומציה לר"ל דכי אמר ר"ל צמתנת מטלטלין דכיון דלתי דלתי והפקריה הויא הפקר אכל

זה לא הפקיר את השדה אלא אינו חפץ שמהא המתנה קיימת. אלא סופא תמיה לן **אלר"ל** דקמני צעילה היא אינה מתנה דכריו קיימין דלשעבר משמע והכי קאמר כשקצלתיה לאו לשם מתנה קיצלתיה והודאת צעל דין כמאה עדים לפיכך דכריו קיימין:

המביא אשם פרק שישי כריתות

כד.

במפריש שני אשמות לאחוריות. אית ספרים דגרסי ונתכפר צחלק מהן ואינו לריך דלפילו שניהם עדיין חיים אס נודע לו שלא חטא או חטא ירעו עד שיסתאבו: **אם** עד שצא נסקר יצא וירעה בעדר כו' מאי חוית וכו'. ואס תאמר מלי פריך הא אמרינן סנהדרין

(דף טו). כנימת צעלים כך מימת השור וכיון דלחין הצעלים נהרגים צעדות מוכחשת השור לא יהרג ואי לאוסרו צהנאה צלא עדות אחרונים נמי אינו אסור צהנאה לפירוש ר"ת שמפרש צעלמא קדושין (דף לו ז) דשור הנסקל אינו אסור מחיים צהנאה עד לאחר יח' שיגמר דינו שזחטו ויס לומר דמיימי' ליה משום סופא דקמני צהנאקל מומר צהנאה יח' אמאי ציית לקמאי לאוסרו צהנאה אלא לאו צעדי הומס כו' אכל לא מלי למיפריך מפשטייה דמתמינתי' דמיני ובשור הנסקל כאן כו' דהיינו על פי עדים ודכוותה נאשם תלוי על פי עדים וקשה לרב יהודה איכא למימר דמתני' מיירי צעדי הכמשה כלומר שהוכחשו העדים שצמיא על פיהם אשם דצההיא לא סמך אעדים שיצאו אחרי הראשונים להכחישן אכל רבי יהודה מייירי שהחמו העדים ואעדים סמך צהומנה ולכן לריך להס"ם למינד כדדייק ה"ד אלימא דלמו צי מרי ואמרי הרג כו'. מ"ר:

דאמרו זו נרבע שורי. מכאן קשה לפירוש רבינו אפרים סהיה אומר רוצע ונרבע אינו אסור צהנאה דלא גמרינן ליה משור הנסקל יח' ומנין ליה שהרי לריך קרא גבי רוצע ונרבע ככ"ג ולא גמרינן ליה משור הנסקל והכא משמע דאסור צהנאה מדקאמר כל המחזיק בו וכה צו ויש ליישב דודאי מומר צהנאה הוא דקאמר הכא כל המחזיק בו וכה צו דמשמע דאפקריה משום שהוא אסור צהנאה לאו הכי פירושו אלא וכה צו דצמי השור צמה ששזו צמיו יומר מאחר מימה דלא אפקריה רק שיעשה לו מימת צית דין אכל לא ממיני הננלה אלא קשה מההיא דשיליה האיש מקדש (קדושין טז). קאלמר הש"ס לא מלינו צעלי חיס נאקריס ופריך והכי רוצע ונרבע דמחיים ועוד דצמוספתא (ד"ק פ"ד) איכא צהדיא נרבע אסור דהנאה: אלתמא

רבה בר איתי אמר ר"ל יעיר הנדחת שהחזמו עדיה כל המחזיק בה יח' וכה בה עיר הנדחת דרבים ינינהו כל חד אמר ברעעיה אנא לא חטאי אחרינא חטא ומפקר ממוניה אבל הכא דבדידיה תליא מילתא הוא בעצמו מידע ידע דלא רבע ולא מפקר ליה וסרח ומיייתי עדים אמר ר"ל ^(א) הנותן מתנה לחבירו ואמר הלה אי אפשיי בה כל המחזיק בה וכה בה ומ"ש מהא דאמר רבה בר ^(ב) ^(ז) אבובה אמר רב ששת ואמרי לה א"ר אבהו אמר רב ששת יח' ^(א) מקבל מתנה שאמר לאחר שבאת מתנה לידו מתנה זו תיבטל מבוטלת אי אפשיי בה דכריו קיימין במילה [היא] אינה מתנה לא אמר כלום מאי

אכל חוב גובה אותה הימנו. ומהא ליכא לאומציה לר"ל דכי אמר ר"ל צמתנת מטלטלין דכיון דלתי דלתי והפקריה הויא הפקר אכל זה לא הפקיר את השדה אלא אינו חפץ שמהא המתנה קיימת. אלא סופא תמיה לן **אלר"ל** דקמני צעילה היא אינה מתנה דכריו קיימין דלשעבר משמע והכי קאמר כשקצלתיה לאו לשם מתנה קיצלתיה והודאת צעל דין כמאה עדים לפיכך דכריו קיימין:

עין משפט ונר מצוה

ו א מיי פיד מהל' פסחי'מ' הלכה כל:

ז ב מיי פיד מהל' סוטה הל' טו:

ח ג מיי פיד' מהל' טז' ממן מהל' יג':

ט ד מיי פיד' מהל' ע"ז הל' ח: י ה ו מיי פיד' מהל' וסיה הל'א' טושיע ח"מ ס' רמה ס"י ובכז"ה וע"ש:

רבינו גרשום

וסריא איגלאי מילתא למספרע דלא אקדישה אפי' הכי קסברי רבנן דקדיש דכיון דלבו נוקפו גמר והקדישו והילכך ירעה עד שיסתאבו: ונתכפר באחת מקו. והאיכ' נודע לו שלא חטא מודה ו' מאיר דשרי ירעה עד שיסתאב דעד כאן לא פליגי ר' מאיר (באשם תלוי אחר) עליהו דרבנן דירעה בעדר אלא [באשם תלוי אחרן] משום (דקסרי) דלא גלי דעתיה דלבו נוקפו אלא קסבר כיון דלא צריך ליה לא מקדיש ליה אבל היכא דמפריש ר' אשמות לאחוריות מודה ר' מאיר דגלי דעתיה דלבו נוקפו מימיוי' חז' כו': באשם תלוי שהחמו עדי. כגון שבאו ב' עדים אסור לו אכלת ספק חלב והפריש אכל תלוי וקודם ששחטו באו ב' אחרים והוימוס ואמרו להם הויא אשם עשיוין באיש פלגי ששכל ספק חלב ודלא אותו ים ששכל הייתם במקום פלוגי ומדין הכמים דיצא וירעה בעדר מי"ט כו': דסבר וילמא דמריס: עדים אחריני ומדין' להני ולא גמר והקרישו: שור הנסקל אינו צו מיתיונין היא אלא אם עד שלא נסקל באו עדים יצא וירעה בעדר: היכי דמי אלימא דאיתו כי תרי ואמרי הרג. זה שור את הנשך ואיתו כי תרי ואמרי לה הרג דקא מכחשי לחו מאי חיות כו' אלא לא בעדי הומה. דקא מומי' תני כהראי להני כהראי ודלא במקום פלוגי עמנו הייתם והכא דיצא וירעה בעדר דמוחה גבי אשם תלוי מרינו נמי כעדי הומה ומאי אינו כן דהכא פליגי ובשור הנסקל לא פליגי וקשיא לרב יהודה אמר רב דאמר דמודו הכמים לרבי מאיר באשם תלוי שהחמו עדי והכא דייקינן דפליגי: א"ל אביי לא קשיא דלמא שור הנסקל. דקא מודו דיצא וירעה בעדר: כגון שור הרג. שהיו אמרי' שהרגו השור בא בגלי הילכך ציינונן לכתריא אצ"ג דלא מוסינן לחו דוכותיה גבי אשם לא מיירי בהומה אלא בשותייהו דחלב היא ובחכי פליגי דר' אמר סבר כיון דלא צריך ליה לא אקדישה ורבנן סברי מחזק שלבו נוקפו גמר ומקרישו אבל חובא דאפשייה לאשם תלוי יע"פ עדים והחמו לא פליגי אלא מודים חכמים לר' מאיר דיצא וירעה בעדר: ובפלוגתא דרב ורבה פליגי הני תנאי דר' אלעזר סבירא ליה כרב יהודה אמר רב ור' יוחנן כרבה: ור' יוחנן נרמייה לאשם תלוי למנחת קנאות. דיצא לחולין: לא דמי מנחת קנאות לאו לכפרה אתי אלא (לגרי) [לכרין] עון להכשיר הדבר שיהו המים ברוקין אותה לחכי מייתי מנחה אבל אשם תלוי דלכפרה אתי מחזק שלבו נוקפו גמר ומקרישו הילכך קסבר ירעה עד שיסתאב ויטבר כו': שור הנסקל שהחמו עדי כל המחזיק בו וכה דמשעת שהעידוהו תחילה שנירבע או הרג את הנפש הפקירוהו בעליו וכי הומום כל

המחזיק בו וכה בו: מיסתברא טעמיה דר' יוחנן. דאפקריה וכל המחזיק בו וכה בו כגון דאמר לו נרבע שור באניש דעלמא אבל אמרו לו כו': וסרח ומיייתי עדים. ומודם לחן: מאי שנא. מעיר הנדחת שנכסי צדיקים שבחוכה אבר ומפקרי להו אצ"ג דירעי בנפשיהו דלא חטאו וקתני הומום עדיה כל המחזיק בהן וכה בהן. שאני עיר הנדחת דרבים ינינהו כו': הנותן מתנה לחבירו ואמר הלה אי אפשיי בה כל המחזיק בה וכה בה. דמשעת שנתן לו מתנה הוציאה מרשותו וכי אמר הלה אי אפשיי בה הויא הפקר: מקבל מתנה שאמר מאחר שבאת מתנה לידו ואמר מתנה זו תבטל. כלומר שאינו רוצה שתהא מקיימין או אמר מבוטלת שלא יהא בה כמש' לא אמר כלום ואין אחרי יכול לחזוקי בה ואינה חרות נמי לבעליה שמאחר הומנה עשוייה כתיקין וקבלה לא אמר כלום ולא נסתלק ממנה. אבל בשעת שבאת לידו אמר אי אפשיי בה או בטילה היא דכריו קיימין שהרי עוקר הוא המתנה מתחילתה ולא וכה המחזיק בה: